

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja:

v Ljubljani na dom dostavljen:

celo leto	K 24—
pol leta	12—
četrt leta	6—
na mesec	2—

v upravnistvu prejeman:

celo leto	K 22—
pol leta	11—
četrt leta	5 50
na mesec	1 90

Izhaja vsak dan zvečer izvenredne in praznike.

Inserati veljajo: peterostopna petič vrsta za enkrat po 14 vin., za dvakrat po 12 vin., za trikrat ali večkrat po 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru. Upravnistvu naj se pošiljajo naročnine, reklamacije, inserati itd. to je administrativne stvari.

Posamezna številka velja 10 vinarjev.

Na pismena naročila brez istodobne vpslatve naročnine se ne ozira.

Narodna tiskarna telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:

celo leto	K 25—
pol leta	13—
četrt leta	6 50
na mesec	2 30

za Nemčijo:

celo leto	K 28—
za Ameriko in vse druge dežele:	K 30—

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži za odgovor dopisnica ali znakma. Upravnistvo: Knaflova ulica št. 5, (spodaj, dvorišče na levo), telefon št. 85.

Kriza v ministristvu.

Česka ministra v Bienensthovem kabinetu sta v soboto podala demisijsko in kakor se poloficijozno poroča, jo bo krona sprejela.

Bienensthovo ministristvo je s tem samo sebi podpisalo smrtno obsodbo, kajti kriza v ministristvu je porodila razmere, iz katerih se ta vlada ne more več rešiti.

Prav v času, ko se je načelnik poljskega kluba prav uspešno trudil, da bi med nasprotujočimi si velikimi parlamentarnimi skupinami, med nemško - poljsko zvezo in med Slovansko Enoto dosegel nekako zblizanje in vsaj omogočil redno delovanje državnega zbora, prav v tem času se je Bienensthovali vladil zdelo potrebno, storiti česemu narodu in sploh vsem Slovanom nečuvno krivico.

Deželni zbori nižjeavstrijski, gornjeavstrijski, solnograški in predaljski so letos sklenili zakone, določajoče nemščino za edini deželni jezik v teh kronovinah. V prvi vrsti je bilo to naperevanje proti Čehom na nižjeavstrijskem, katerih je samo na Dunaju več kot pol milijona in ki se s hrupom zavzemajo, da si priborijo ustavno zajamčeno ravnopravnost.

Vlada in Nemci so dobro vedeli, da Čehi takega ropa na njih ustavnih pravicah ne bodo mirno dopustili. Vključno temu se je ministrski predsednik baron Bienensthovali z nemškimi strankami dogovoril, da predloži te zakone že v prihodnjih dneh kroni v potrjenje.

Cemu se je Nemcem in vladi takomudilo s temi zakoni, kaj je vzrok, da so Nemci ravno sedaj silili, naj predloži vlada te zakone, kaj je vzrok, da imajo vendar moč, da razpise sedanje razmere tudi še za naprej in torej teh zakonov zdaj sploh ne potrebujejo?

Nehoté se vsili človeku mnenje, da je hotela vlada izbežiti se dveh velikih ministrov in da bi radi Nemci pripravili Čeha do obstrukcije. S tem bi bila dosežena stroga nemška vlada v ministristvem svetu in ob tem bi vlada bila primorana seči po tisku in z njim uveljaviti svoje nove zakone, za katere bi nemške stranke ne morale glasovati!

V sobotni seji ministrskega sveta je ministristvi predsednik baron Bienensthovali dal na razpravo omenjene zakone in večina je sklenila, da se ne bodo razpise kroni v potrjenje. Posledica tega je bila, da sta česka ministra dr. B. in dr. Začek, ki sta gotovo oba

jako zmerna politika, takoj podala ostavko. Razglasilo se je takoj, da bo demisijska sprejeta, da stopi na mesto dr. B. najstarejši sekijski šef poljedelskega ministristva, torej uradnik, mesto českega ministra - rojaka pa da se sploh ne popolni.

Se pred to sejo ministrskega sveta je vlada tudi parlament poslala domov. S tem, da se je reklo »prihodnja seja se pismeno naznani«, je bilo zasedanje poslanske zbornice pravzaprav odglašeno. Vlada se je parlamenta iznebila, ker ne ve, kake konsekvence bo imelo njeno postopanje, kak odgovor bodo dali Čehi na sankcioniranje rečenih zakonov.

Nasprotje med vlado in z njo zvezanimi nemškimi strankami na eni strani ter Slovansko Enoto na drugi strani se je vsled tega postopanja vlade in nemških strank silno poostriilo. Pokazalo se je, da so Bienensthovali in nemški člani njegovega ministristva zlasti Čehom do skrajnosti sovražni, v taki meri sovražni, da so samo smešna naznanila, glasom katerih hoče vlada sedaj, ko je Čeha s kolom udarila po glavi, začeti z njimi pravna pogajanja.

Sedaj je vprašanje, če bodo Čehi začeli proti vladi obstrukcije. Upamo, da ne. S tem se baron Bienensthovali, zaupniku nadvojvode Franca Ferdinanda samo utrdi stališče in prestolonaslednikov sistem »vladati se mora klerikalnonemško« ojači. V sedanjih razmerah se da to vlado premagati samo na parlamentarnih tleh, samo s skrajno brezobzirno opozicijo. Saj vlada nima srčneje želje, kot otrestiti se parlamenta in vladati s pomočjo § 14. absolutistično, klerikalno in nemško. In tudi nemške parlamentarne stranke nimajo druge želje, ker vedo, da bo bujno cvetela njih pšenica, ako ne bo parlamenta in bo vada lahko delala, kar se ji bo zljubilo.

Šiška se vzbura!

Nekaj, bi rekli, nerazumljivega se je dogodilo letošnjo pomlad v najbližji bližini nepredne Ljubljane. — Spodnja Šiška, ki je bila vedno poselitve napredne misli pred vsemi kmetskim občinami, je izgubila kar čez noč svoje napredno lice. Napredna večina v občinskem zastopu se je morala umakniti neki čudni mešanici, ki so jo ad hoc tvorili elementi, o katerih bi človek mislil, da se odvijajo med seboj kakor dva istoimenska magnetična pola. Ta mešanica, zvarjena iz klerikalcev, socialnih de-

mokratov in nemškutarjev, je dobila večino v občinskem zastopu, in Šiščani so se čudom čudili, kako je kaj takega mogoče. Drugi ljudje pa, ki so že delj časa motrili neko brezbriznost in politično zaspanost med šiščanskim naprednjastvom, so slutili, da se bo zgodilo kaj podobnega, ali njihovi opomini se ostali brezuspešni. Zato pa so se tudi uresničile njihove slutnje: danes vlada v Spodnji Šiški klerikalno - socialdemokratsko-nemška trozveza.

Nekaj dobrega pa je imela vendar ta nepravilna izprememba: šiščanski naprednjaki so izpregledali in izpoznali, da dandanes zahteva politično življenje resnega dela, da le tisti napreduje, ki si z resnim, vztrajnim in smotrenim delom pridobiva pogoje za obstanek in s tem tudi za napredek. Začelo se je živahnejše politično gibanje v Spodnji Šiški in ta novi veter, ki sedaj veje po iznova probujeni Šiški, nam je porok, da bo omenjena trozveza, kakor se je hitro dokopala do nadvlade, enako hitro tudi dogospodarila.

K novi stavi napredne misli so dodali Šiščani v soboto zvečer trden kamen vogelnik s shodom, ki ga je priredilo politično društvo »Vodnik« v prostorih Moharjeve gostilne in povabilo najj. poročevalca Ivana Hribarja in deželnega odbornika dr. Ivana Tavčarja.

Zbralo se je na shodu gotovo nad 100 volilcev, a navzočih je bilo tudi lepo število zavednih, za javne zadeve se zanimajočih žena, kar je treba prav posebej poudariti, saj se nikakor ne da utajiti, da se sme stvar, za katero se poleg moštva z vso verno zavzame tudi žentstvo, nadejati najgotovjerega uspeha. Shod je otvoril predsednik političnega društva »Vodnik«, g. Seidel, imenoval za zapisnikarja društvenega tajnika g. Cimermana in takoj nato podal besedo

državnemu poslancu in županu

Ivanu Hribarju,

ki je govoril nekako tako-le: Častiti zborovalci! Sosedje smo, Šiška se je razvila že prav do mesta, a vendar, dasiravno sem župan sednjega mesta, nisem še imel časa, da bi govoril k vam na političnem shodu. Rad sem sicer vedno zahajal v Šiško in me nanjo vežejo najlepši spomini zlasti iz svojih mlajših let, bil sem navzoč na mnogobrojnih vaših narodnih veseljih, a da bi se razgovarjal z vami o samem političnem delu, pa do danes nisem še imel prilike. Našli smo se sicer tudi že pri

skupnem resnem delu, bilo je to tedaj, ko sem posredoval, da vam je državna železnica pošteno plačala svet, na katerem se zgrade železniške delavnice; danes pa govorim k vam kot načelnik narodno-napredne stranke zlasti zato, da vas resno pozovem k vztrajnemu, doslednemu delu v strankinem smislu.

V deželi sta danes dve stranki, ki se ostro bojujeta druga proti drugi; tretja gleda ta boj le bolj od strani. Stranki, ki se borita za premoč v deželi, sta klerikalna stranka in pa narodno-napredna stranka. Klerikalci so z raznimi mahinacijami dobili večino v deželnem zboru krankskem. In to svoje stališče klerikalci

izkoriščajo s tako brezobzirnostjo, kakoršne ne pozna zgodovina parlamentarnih bojev. Moderno politično življenje ne pozna takega

brezprimerne cinizma,

s kakoršnim naši klerikalci, pijani svoje moči, pijani svojih zmag, pridoblenih edino le po sodelovanju duhovščine, ki jim je največ pripomogla k temu, ki stavlja svojo oblast v boga in hudiča, izkoriščajo svojo nadvlado v svoje

samopašne politične namene!

Ne bom vam govoril o deželnem zboru, o tem bo poročal moj tovariš in prijatelj dr. Tavčar, ki je sam stal sredi teh bojev, pozvati vas hočem le, in tu se zlasti obračam na navzoče dame, da vsi skupaj složno sodelujemo v političnem boju proti klerikalizmu! (Odobranje!) Saj tudi druge delujoče ženske v političnih bojih. Poglejte le na Angleško in v Ameriko, kjer dvigajo lepe uspehe, in zato jih pozivljam tudi tu, da skupno stopijo v vrsto z nami, se z nami vred bore proti klerikalizmu! (Odobranje!)

Klerikalna premoč je še povsod rodila

edino le zlo!

Najbolj propadajo tiste države, v katerih imajo klerikalci, kjer ima duhovščina, državno gospodarstvo v svojih rokah. Najbolj pa napredujejo tiste države — in to v gospodarskem in polit. oziru, ker duhovščina nima moči, da bi ljudstvo vlekla v spone klerikalizma. In res žalostno bi bilo, ako bi se tudi nad slovenske dežele vlegel črni oblak klerikalizma, ki ne bi dopuščal, da bi prodralo skozenj solnce prosvete in svobode. (Živahno pritrdjevanje!) Komur je torej mar bodočnost naših dežel, naj se upira tej nakani z vse-

mi svojimi močmi in deluje nato, da se stre nadvlada klerikalizma.

Če pogledamo, kake so

naše šanse,

lahko rečemo, da čas ni daleč, ako vsak stori svojo dolžnost, ko se klerikalna stranka ne bo več mogla ponesti, da more delati z davkoplačevalci kakor jej drago. In to tembolj, ker smo že tesno organizirani po celi deželi in se pripravljamo na to, da se na velikem shodu v Ljubljani združimo vsi napredni elementi na Slovenskem. Zato vas pozivljam vse: vsak deluj po svoji moči, vsak stori svojo dolžnost! Vselej, ko se snidete s svojimi prijatelji in znanci, ki se morebiti omahujejo, delujte na to, da postanejo naši zvesti prišasi. Delajte tako, kakor so delali v prvih časih krščanstva, ko je drug drugega navduševal in utrjeval v svojem prepričanju, delajte kakor smo delali takrat, ko smo se borili proti nemščinstvu in je drug drugega bodril k skupnemu narodnemu delu! Tudi sedaj bodi vsakega izmed vas

najvišja dolžnost,

da drug drugega bodrite in navdušujete ter krepko in odločno sodelujete v vrstah narodno-napredne stranke! Storite tako, ključ vas narodna stvar!

Narodno-napredna stranka ni nikdar zatajila

narodnega programa.

Vedno je smatrala narodni program za tisto točko, ki je tudi v socialnem pogledu največje važnosti. Če se povdarja z druge strani, da dandanes ne gre toliko za rešitev narodnih kakor socialnih vprašanj, tedaj jaz trdim, da je od pravične rešitve narodnega vprašanja odvisen velik del socialnega vprašanja. Če se borimo za našo narodnost, se borimo zato, da priborimo tistim, ki govoré naš jezik, boljše bodočnost, da jim pripomoremo do boljših služeb, do večjega blagostanja! (Živahno odobranje!) Narodna stranka na naprednih načelih je gotovo najpopolnejša organizacija, ki more odgovorjati tudi v socialnem oziru!

Preidem pa naj na drugo polje. Ljubljanci in Šiščani smo sosedje, in treba je, da živimo v prijateljstvu med seboj. Kot župan ljubljanskega mesta sem šel vedno na roko šiščanski upravi, kar mi lahko potrdi bivši župan Maurer, tudi njegov naslednik, ravno tako pa tudi navzoči župan Zgornje Šiške, brat starosta Zakotnik. Prepričan sem, da bo prišlo enkrat do tega, da se

LISTEK.

Neznani Trst.

Tisočere so vezi, ki vežejo Slovence s Trstom; krvne in kupijske vezi, pravne, politične in socialne, in tolikor bolj se razvija trgovina in obrt, toliko bolj se množe in utrdjuje te vezi. Vendar imajo Slovenci, izvzemši seveda Tržačane, katerim te vrste sploh niso namenjene, vobče kaj meglene pojme o tem velikem in bogatem mestu. Kaj pa ve navadni Slovenec o Trstu? Če ga sprašajo, se najprej sponi, da tam ni morje adrijsko, ki je bilo nekaj slovensko, potem ti pa pove, da je v Trstu mnogo Italijanov, ki jih bodo Slovenci kmalu pohrustali, da je v Trstu veliko denarja, dr. Rybar, hotel Balkan, Narodna delavska organizacija in če je politično verziran, ostavi še s ponosom, da Slovenci v Trstu tako napredujejo, da spravljajo Italijane že v ožje volitve.

Trsta samega, njegovega prebivalstva in njegovega življenja navadni Slovenec skoro nič ne pozna. Čelo marsikak Slovenec, ki v Trstu živi, pozna to mesto le površno, zlasti če ne zna italijanskega jezika in

nima ožjih stikov z italijanskim prebivalstvom.

Trst je danes konglomerat najrazličnejših plemen in narodnosti. Slovenci zavzemajo med njimi pač po svojem številu velevažno mesto in so postali močnejši faktor v političnem in socialnopolitičnem življenju, toda v kupčijem, v družabnem in v kulturnem oziru Slovenci v primeri z Italijani še ne štejejo dosti. To je pač naravno, saj niti šol nimajo. Utrjujejo se pač in lepo napredujejo na vseh poljih, a poteklo bo še mnogo časa, predno se bodo tako razvili, da bodo imeli v vseh plasteh prebivalstva močno zastopstvo in da bodo mogli postati gospodovni element v Trstu.

Gospodarji v Trstu so danes Italijani. Močni so še tako, da dajejo Trstu in skoro vsemu življenju v tem mestu italijanski značaj, močni tako, da dominirajo nad vsemi drugimi narodnostmi in da se jim tudi ni bati propada, dokler jih ne premeta število drugorodnih prebivalcev v zvezi z razvojem gospodarskih razmer. Gospodarski razvoj in naraščanje neitalijanskega prebivalstva, to sta največji nevarnosti za Italijane v Trstu. Čim bodo neitalijanski elementi po številu vsaj enaki Italijanom in dobili v gospodarskem oziru premoč, bo sedanjemu absolutnemu

italijanskemu gospodstvu v Trstu konec, tudi če bo mesto še nekaj časa izgledalo, kakor bi bilo italijansko in bo še prevladovala italijanska kultura. Zgodovina pozna mnogo slučajev, da je v kakem mestu mlajši narod izpodrinil starejši narod v gospodstvu, ne z ognjem in mečem, marveč mirnim potom, a vsi taki procesi so se izvršili jako počasi. Tudi v Trstu ne bo drugače.

Italijani v Trstu niso čisto plem. Pomešana in že močno pokvarjena kri se pretaka po njihovih žilah. V Trstu so se namreč vedno naseljevali kolonisti različnih narodnosti, zlasti Kranjci. V prejšnjih časih so se potapljali v italijanstvu. Proces raznarodovanja, ki se je svoje dni vrzil gladko in brez težav, pač ni ustavljen in na tisoče Slovencev se tudi še dandanes pogubi v italijanstvu, vendar tako ne gre več, kakor nekdanj. V naši dobi se brani skoro vsaka v Trstu živeča narodnost asimiliranja z Italijani, najbolj se branijo Slovenci in Nemci, dočim se Srbi in Grki najhitreje poitalijančijo. Ni še kdo ve koliko let tega, kar je bil predstojnik srbske pravoslavne cerkvene občine eden voditeljev italijanske iredente in dandanašnji predsednik skoz in skoz italijanske trgovske zbornice tržaške je po rojstvu, po veri Grk, ki pa se je popolnoma udal

iredenti. Takih drastičnih slučajev bi se dalo navesti še mnogo.

To poitalijančevanje zlasti Slovanov je bilo za Italijane jako koristno. Ne le ker je to množilo njih število in povečevalo njih rodovitnost, marveč tudi zaradi tega, ker je njih pokvarjeni krvi dovajalo novih svežih sokov, kar jih je pomlajalo, ne da bi dosti premenilo njih individualnosti.

Italijanski narod ima sploh jako razvit smisel za realne stvari. Vobče so Italijani pred vsem praktični ljudje, ki znajo trezno računati. To vidimo tudi v Trstu. Poglavitna skrb tržaških Italijanov je, ohraniti si gospodstvo v Trstu in delati za množenje italijanskega elementa, ker sodijo, da ni predaleč trenutek, ko bodo združeni z Italijo. Temu stremljenju podrejuje vse druge skrbi in iz tega stremljenja se da tudi spoznati nenavadni značaj njihove domače politike. Marsikdo se je že čudil, da so Italijani v narodnostnem oziru osredotočili vse svoje moči na boj zoper Slovence, dočim mirno gledajo, kako se Nemci množe in kako bogate. A z italijanskega stališča je to razumljivo. Nemštvo danes v Trstu še ni nevarno italijanstvu, vsaj daleč ne tako, kakor slovenstvo; pri sedanjih močih nemštva je še za mnogo let izključeno, da bi Nemci

postali nevarni italijanskemu gospodstvu, tudi če bi to sploh poskusili hoteli, kar pa je zopet izključeno. Nemci hodijo, izvzemši nekaj eksaltiranih nacionalcev uradniškega stanu, roko v roki z Italijani. To delajo toliko laglje, ker jim vzdržuje država vse potrebne šole, in jim je torej ohranitev naraščajoč zagotovljena. Kako bi bilo, če bi nemštvo postalo kdaj tako številno in močno, da bi smelo upati na premaganje italijanstva, to je vprašanje bodočnosti, ki pač ne pride v poštev, kadar je govor o sedanjosti. S Slovenci je vse drugače. Ti se množe, ti imajo tržaško ozadje v rokah, ti napredujejo od zdolaj gor, ti imajo za sabo mase, ki jih Nemci nimajo.

Pri vseh narodnih in socialnih evolucijah igra odločilno ulogo število. Sto revnih slovenskih delavcev šteje le več kot pet nemških bogatašev. In ker se slovenstvo v Trstu množi tudi vsled priseljevanja, ki je vse številnejše kot nemško, zato se ga Italijani najbolj boje, zato osredotočajo vse svoje moči na boj proti Slovincem. Že danes nimajo več italijanski nacionalci ulice v rokah; to je simptom, ki ga Italijani ne podcenjujejo, proti kateremu pa nimajo nobenega izdatnega sredstva.

(Dalje prihodnj.)

Šiška sdrži z Ljubljano.

Morebiti ne želite tega niti vi Šiščani niti žele Ljubljancje; toda tok časa vali se naprej, in kakor se je zgodilo na Dunaju, v Pragi in tudi po drugih mestih, zgodilo se bo tudi v Ljubljani, da se bližnje občine, ki se zaradi bližine Ljubljane tako hitro razvijajo, priključijo mestu Ljubljani. Po mojem mnenju bo pri tem prva na vrsti Šiška, ki ima itak že mestni značaj, in bodo zlasti po dograditvi delavnice državnih železnic nastale take razmere, da bo državna oblast sama zahtevala združitve. Slovenski Šiščani bodete torej prvi poklicani, da pomnožite in povečate število slovenskih prebivalcev Ljubljane. Že zato je treba, da smo prijatelji in da prijatelji ostanemo!

Zato tudi že sedaj ne smemo nikdar puščati iz vida vaših koristi in jaz jih tudi res kot župan ljubljanski iz vida puščam nisem. Tako sem svoj čas opozoril c. kr. deželno vlado, da sestavi za Šiško

regulacijski načrt.

Storil sem to na svojo pest, a gotovo v vašo korist. Vlada je to storila ter tak načrt predložila občini, in priznati mi morate, da se po tem načrtu veliko lažje zida v Šiški, kakor pa se je zidalo prej, ko je vsak zidal, kjer in kakor je sam hotel.

Z velikim veseljem sem tudi pozdravil misel, da se da Šiški

voda iz mestnega vodovoda.

Deloval sem nato, da je priznal občinski svet ljubljanski sosednje Šiški čim največje olajšave in res gre občinskemu svetu ljubljanskemu največja zasluga, da imate v Šiški dobro pitno vodo. Upam, da bodo sčasoma tudi oni med vami, ki so morda stvari nasprotovali, spoznali, da niso imeli prav, in vedeli zahvalno mestni občini ljubljanski.

Zelo važna, posebno za Šiško, pa je zadeva, ki se mi jo je posrečilo dobiti do zaželenega konca. Dolgo časa, celih 12 let sem se trudil, da pridobim Ljubljani

železniške delavnice.

Stalo me je to vprašanje neizmerne dela in končno se mi je posrečilo lanskega leta, da dovedem stvar do cilja. Mestna občina ljubljanska je ponudila za zgradbo delavnice brezplačno svoj svet v izmeri sedmih orolov. Pokazalo pa se je, da ta svet ni bil popolnoma prikladen, in ravnanje tistih državnih železnic je izreklo, željo, da se nakupi svet za zgradbo delavnice v Šiški. Nekaj časa sem premišljeval o tem, kajti bile so mi pred vsem na srcu koristi ljublj. mesta, potem sem si pa dejal: če se Šiški godi dobro, se bo dobro godilo tudi sosedni beli Ljubljani. (Odobranje.) Zato sem premagal vse pomisleke in prireditel predlogu, da se nakupi svet v Šiški. In tako ste vi dobro prodali svoje njive, delavnice se zgrade v Šiški in Šiška se pomnoži gotovo takoj po njih dogradnji za par tisoč prebivalcev.

Kot župan ljubljanski, torej ne nastopam kot strogi lokalni patriot, temveč želim dobro tudi sosedni občini, kar hočem tudi v bodoče. Vsled tega upam, da ostanemo tudi v prihodnje dobri prijatelji in dobri sosedje, da se bo tudi v prihodnje gojila vzajemnost v narodnem in političnem oziru med prebivalci šišenske občine in ljubljanskega mesta!

Pričakovali ste morda tudi, da bodem govoril

o delovanju državnega zbora!

(Pritrjevanje.) O delovanju državnega zbora je težko govoriti, ker državni zbor sploh ne deluje, temveč se je zopet vnovič — sedaj sam — odgodil. Veliko je stvari, katerih izvršitev težko pričakuje prebivalstvo cele Avstrije, zlasti pa, da državni zbor kaj stori v olajšavo bede; vsled velike draginje, ki se najbolj čuti ondi, kjer večino prebivalstva tvorijo obrtniki in delavci. Ali državni voz ne gre naprej, kar je, in to posebno naglašam, prav zelo tudi

krivda naših klerikalcev,

ki so v prejšnjem kurialnem državnem zboru pomagali ugotovitev takega reda, ki je nad vse krivičen. Namesto da bi se bili mandati pravično razdelili med narode, so bili Slovani zelo prikrajšani, ker so dobili veliko premalo mandatov, dočim so jih dobili Nemci veliko preveč. Zato sedaj državni voz ne more naprej. Če bi se bili mandati razdelili pravično, bi imeli Slovani naravno večino in bi si že znali priboriti svojo veljavo napram manjšini. Tako pa so razmere, ko so si jednaki na eni strani Nemci, na drugi pa Slovani v resnici slabe. Konstelacija v državnem zboru je taka, da je pri odločitvi važnih vprašanj velikokrat odločilna

stranka socialnih demokratov.

Ta stranka v državnem zboru še ni stopila iz svoje rezerve. Odkrito priznam, da mi delovanje te stranke, kar tiče moje osebo, ugaja. Stranka skuša prodreti s takimi predlogi, ki bi bili res v korist širšim slojem. Ne ugaja mi pa, da ta stranka še vedno ni prišla do spoznanja, da ni mogoče rešiti nobenega važnega vprašanja,

ako se prej ne reši narodno vprašanje. Češki socialni demokrati so sicer že tako daleč in stoje v narodnih vprašanjih zvesto ob strani meščanskim in kmetskimi zastopnikom. Ostali socialni demokrati pa se še niso mogli povzpeti tako visoko. Naj bi v tem oziru posnemali svoje česte tovariše ter spoznali, da pot, po kateri hodijo ni prava, da se bore proti svojim lastnim socialnim načelom, ako nastopajo proti nacionalizmu. To velja zlasti pri nas. Naši socialni demokrati se še vedno ponašajo s svojim internacionalizmom. Meni se zdi internacionalizem naravnost smešen. Zlasti sedaj, ko vidimo, kako vstajajo po svetu nacionalne države, ko se tako močno razširja ravno na podlagi nacionalizma, se mi zdi — oprostite besedo —

internationalizem velikanska pri-smodarija!

Kakor sem že rekel, je ostalo delovanje državnega zbora neplodno. Po mojem prepričanju mora priti prej ali slej do tega, da odstopi sedanja nam sovražna vlada in naredi prostor drugi. Kaka bo ta, ne morem reči. Gotovo pa je, da je to veliko odvisno od izvedravnice konstelacije. Če bodo novo vlado sestavljali še vedno pod vtisom pomoči, ki jo je naša država lani navidezno dobila od Nemčije, ne bo nič boljše od današnje Bienenrthove.

Eno pa je treba pibiti: dolgo pač ne more biti, da bodo prišli tudi najširši krogi do prepričanja, da se proti Slovanom vladati ne da! Tistikrat bodo prišli do vlade Slovani, ki imajo večino v državi, in tedaj bodo Slovani igrali na prve gosli. To želim iz vsega srca tudi jaz; k temu sem bil in bom vedno pripravljen pomagati!

Zborovalci so že med govorom večkrat prekinili govornika z živahnim odobravanjem, na koncu govora pa ploskanje in živio-klici govorniku kar niso hoteli ponehati.

(Konec prihodnjice.)

Shod narodno - napredne stranke v Kranju

dne 30. oktobra 1909.

Soboto 30. oktobra 1909 je ob napovedani uri došlo narodno - napredno občinstvo Kranja napolnilo prostore Mayerjeve gostilne ter z napeto pozornostjo sledilo izvajanjem gg. deželnih poslancev Cirila Pirca in dr. Fran Novaka. Shodu je predsedoval g. dr. Valentin Štempihar, ki je po pozdravu navzočih, posebno iz Ljubljane došlega dr. Novaka, omenjal potrebo duhu časa primerne organizacije na vseh poljih ter podal besedo domačemu poslancu g. Cirilu Pircu. Le-ta je v daljšem govoru z jedrnatimi besedami v živahnih slikah temeljito in nadrobno pojasnil delovanje zadnjega deželnozbornskega zasedanja, navedel vse kričeče hibe klerikalnega zakonodajstva ter posebej omenjal lovski zakon, zakon o občinskem redu in o občinskem volilnem redu ter finančne načrte klerikalne večine. Te klerikalne postavbe ne morejo biti sankcionirane. Navzoči so burno protestirali proti prozornemu strankarskemu nastopanju klerikalne večine ter ugovarjali, da bi smeli kdaj ti zakonski načrti v resnici postati zakoni — ako ima vlada sploh kaj čuta pravičnosti in sebi. Silno ogorčenje je še posebej izzvalo poslančevu poročilo o neverjetnih nasilstvih in zakonolomstvih patrona deželnozbornskega klerikalne večine plemenitega Franceta Šukljeta.

Vsestransko zanimivo poročilo govornikovo vseskozi stvarna kritika, je bilo z velikim odobravanjem ter ovacijami za govornika sprejeto. Zatem dobi besedo dr. Fran Novak iz Ljubljane, ki je burno aklamirano, poročal o sedanjem stanju stranke v deželi ter o principih, na katere se naj naslanja organizacija narodno - napredne stranke. Mladino je treba pritegniti k delu in jo zainteresovati za organizacijo narodno-napredne stranke; nove čile moči polne idealnega navdušenja so nam vsepovsodi na razpolago — le poiskati jih moramo.

Z mesti naj se prične vodi akcijo na deželo, kjer je potreba zbrati in navdušiti naše pristase. Gospodarska organizacija in osamosvojitve, združništvo sploh bo ojačilo naše vrste. Treba je le pričeti tudi v Kranjski okoli, kakor se je pričelo drugod, sčasoma se bodo ljudje že otresli duhovniške nadvlade, katero že itak težko prenašajo. Demokracijski duh se mora zanesti v naše vrste, pri čemur je neobhodno potreben stalen stik z ljudstvom, z najširšimi sloji in ne samo stik z veljaki. Poglobitev zavesti, da smo narodno-napredna mišljenja mora vzbuditi v nas čut do dolžnosti, da skušamo strankinim idejam priboriti v ljudstvu moč in veljavo. V Kranju naj se takoj danes izvoli pripravljalni odbor, ki naj osnuje v najkrajšem času politično društvo za Kranj in okolico.

Besede govornikove, ki je ob frenetičnem aplavzu končal, so padle na rodovitna tla. Burno pritrdjevanje je sledilo njegovim izvajanjem.

Na predlog g. Polaka je bila sprejeta ob soglasnem pritrdjevanju tale resolucija:

Danes zbrani napredni volileci soglašajo popolno z nastopom svojega poslance g. Cirila Pirca in z nastopom vseh narodno - naprednih poslancev v deželnem zboru in protestirajo zoper siloviti nastop deželnega glavarja Franceta pl. Šukljeta.

V smislu izvajanj dr. Fran Novaka se je na predlog g. Ivana Lampreta takoj soglasno volil pripravljalni odbor za nameravano organizacijo, in sicer so bili izvoljeni sledeči gospodje Ivan Lampret, Ciril Pirc, dr. Valentin Štempihar, dr. Josip Kušar in Vilko Rus, vsi v Kranju.

Shod je oficijelno zaključil z zahvalo poročevalca predsednik dr. Štempihar. Celotno priobčilo zanimivih govorov obeh poročevalcev nam je obljubljeno.

Uspehi shodovi za prihodnost so sedaj odvisni od dobre volje in nekoliko požrtvovalnosti naših pristav v Kranju! Upamo, da kmalu za beležimo prve korake te organizacije.

Politični položaj.

Demisija čeških ministrov.

Dunaj, 1. novembra. Cesar je včeraj sprejel min. predsednika bar. Bienenrtha v daljši avdijenci. Min. predsednik je predložil cesarju demisijo čeških ministrov. Cesar je demisijo dr. Bráfa in dr. Záchka sprejel. Jutri izideta v dunajskem uradnem listu tozadevni lastnorčni pismi cesarjevi, v katerih se odstopivšima ministroma podeljuje obenem čast tajnih svetnikov.

Praga, 1. novembra. »Den« piše, da pride na dr. Záchkovo mesto uradnik češke narodnosti kot minister kranj. Imenujeta se Zenker, sen. predsednik upravnega sodišča in dvorni svetnik v notranjem ministstvu dr. Paroubek.

Čehi.

Praga, 1. novembra. Češki poslanci so imeli včeraj posvetovalno, katerega so se udeležili vsi poslanski klubi. Posvetovalnja so veljala seveda političnemu položaju. Tukajšnji politični krogi upajo še vedno, da krona ne bo podelila sankcije znanim jezikovnim zakonom, nakar bi seveda baron Bienenrth moral demisionirati. Vendar je to upanje jako majhno.

Ogrska kriza.

Košutova izjava.

Budimpešta, 31. okt. Košut objavlja v časopisu »Pesti Naplo« članek v katerem izjavlja, da ni nobenega konkretnega načrta za razrešitev krize; vsa tozadevna časniška poročila so same gole kombinacije.

Parlament.

Budimpešta, 30. okt. Včerajšnji pogovor med Justhom in Košutom je veljal v prvi vrsti sklicanju parlamenta. Justh je povdarjal, da se mora parlament sklicati v taki dobi, da mu bo mogoče rešiti vse tiste naloge, ki so potrebne, da se za brani ex lex stanje. Sklicati hoče zato zbornico za prihodnje četrtek. Košut bi bil rad pregovoril Justha, naj parlamenta še ne skliče, vendar se mu to ni posrečilo.

V klubovem lokalnu stranke neodvisnosti je izjavil danes Justh, da stranka ne sme pod nobenim pogojem votirati proračuna in rekrutne predloge, dokler ni zagotovljena ustanovitev samostojne banke.

Vstaja na Grškem.

Atene, 1. novembra. Vojaška vstaja je potlačena. Mornarski arzenal v Salaminu je zopet v rokah vlade. Vodja vstaje Typaldos je zbežal. V mestu je popolen mir. Včeraj dopoldne je bil ministrski svet, na katerega sta bila povabljena tudi glavni državni pravdnik areopaga in glavni državni pravdnik apelacijskega sodišča. Oba sta bila mnenja, da se uporniki kot politične zločince postavi pred porotno sodišče. Min. svet se je pridružil mnenju drž. pravdnikov. Včerajšnja konferenca delegatov vojaške zveze je sklenila delati na to, da se vpelje za armado in mornarico prisega na ustavo in da se pomilostijo zapeljani častniki.

Dnevne vesti.

+ »Ženinom in nevestam« ali škandal vseh škandalov. Ljubljanski škof je zopet enkrat zagrešil dejanje, ki se ne da drugače imenovati, kakor javen škandal najhujše vrste. Ta škof, ki hoče biti od sv. Duha izvoljen in razsvetljen voditelj in čuvvar morale, ta škof je sedaj dokazal, da nima nobenega pojma o spodobnosti. Škof je spisal in izdal knjižico »Ženinom in nevestam«, v kateri na dolgo in na široko raspravlja o spolnem

občevanju v zakonskem življenju in natančno razlaga, kaj se sme v zakonu zgoditi in kaj se ne sme itd. Če je kdo v teh stvareh potreben poduka, če va, kje ga dobi. Priroda je to stvar sama uredila in človek je instinktivno ve, kako in kaj je prav, a če so neveste in ženin v kakih dvomih, so stariši in eventualno dušni pastirji tu, da jim to ustmeno povedo. Tudi bi nič ne rekli, če bi kak zdravnik izdal s primerno resnobo in obzirnostjo spisano delo o tem, kaj je v zakonu zdravo in kaj škodljivo. Knjige v varstvo zdravja so vedno koristne. Toda, kar je škof spisal, to ni knjiga v varstvo zdravja, to ni drugačija nič, kakor s terijskim vzdihovanjem prepleten pornografičen spis, navadna svinjarija. Knjižica je spisana tako, kakor bi bila potekla izpod peresa kake stare babice; pisana je breztačno in brezstidno, tako da mora razžaliti čut spodobnosti vsakega človeka. Kaj tako osoljenega, opopranega, papriciranega in s španskimi muhami prepletenega še ni bilo natisnjeno v slovenskem jeziku. Če bi bila škofa pri izdaji te knjižice vodila skrb za ljudsko zdravje, bi je sploh ne bil sam spisal, marveč bi bil stvar poveril kakemu zdravniku, ki bi bil tako knjižico spisal stvarno in strogo podučno ter s primerno obzirnostjo in škof naj bi bil preskrbel, da bi bili tako knjižico ljudje dobili recimo pri izpraševanju, torej tik pred poroko. Tako pa se mora vsakdo vprašati, kaj pa ve škof o zakonskem življenju, kje in kako pa si je pridobil škof tako znanje o zakonskem občevanju, da govori o njem kakor kak specialist, ki je v mesenosti osivel? Škof je samec in sodimo, da mesenih grehov nima ravno mnogo na svoji vesti — kako se torej sploh upa razpravljati o zakonskih stvareh. Kaj je torej škofa napotilo, da je izdal tako knjižico, ki je vzbudila v Ljubljani nepopisno ogorčenje, ki je razburila in razgnevila celo najpobožnejše ljudi, ki so sicer smatrali škofa za neko višje bitje. Smota dvojje je mogoče: ali je škof mislil, da bo s tako knjižico zaslužil par tisočakov, torej iz pohujšanja ljudstva napravil dobiček ali pa je škof duševno tako opešal, da ni več zmogel presoditi, kaj sme in česa ne sme, kaj je dopustno in kaj je pohujšljivo. Škof je s to nesramno knjižico pokazal, da ne pozna dolžnosti, ki mu jih nalaga njegovo dostojanstvo, dokazal je, da je breztačen in neomikan ali pa umoboljen človek. Na Slovenskem še ni bilo takega škandala, takega velikanskega pohujšanja, kakor ga je storil škof Jeglič, ki pravi, da je postavljen in razsvetljen od sv. Duha.

+ Škofova knjižica o zakonski mesenosti. Na zahtevanje kanonikov je škof svojo knjižico sam konfisciral, to se pravi, umaknil jo je iz knjižotstva. S tem je sam priznal, da je njegova knjižica nesramna in nepravna. Vihar nevolje, ki je v vseh krogih nastal proti škofu in ki je tako velik, da že najhujše terejtalke pošiljajo škofa v blaznico, je pač kanonike prestrašil. Saj morajo čutiti, da katoliške cerkve in vere še ni nihče tako kompromitiral, kakor škof. Škof je torej svojo knjižico umaknil in bo lahko z njo svo zimo peč kuril. Toda kar je storil, se ne da več narediti nestorjeno. Vsi razumni in razsodni ljudje v deželi morajo izvedeti, kake stvari piše ljubljanski škof!

+ V Katoliški knjigarni so imeli včeraj sicer vrata zaprta, izložbena okna pa odprta. V izložbi je bilo vse rdeče — škofove knjižice o zakonski mesenosti. Ljudje so se trumoma zbirali okrog izložbe in trkali ter razbijali po vratih, misleč, da se jim bo odprlo. Vse je hotelo imeti knjižico, vsakdo se je hotel prepričati, če se je res zgodil nezasišani škandal, da je škof spisal sramotno knjižico.

+ Klerikalci v strahu. Agilnost narodno - napredne stranke je spravila klerikalce v strah. Shod se vrši za shodom, kar po več shodov je na en dan, po celi deželi se vrše in povsod je opažati veselo, krepko, zdravo gibanje zoper klerikalno strahovlado. Na shodih se pojasnjuje ljudstvu klerikalna politika in klerikalno gospodarstvo. Kaj so klerikalci ljudem vse obetali — zdaj pa gospodarijo tako, da bodo spravili deželo na rob propada in jo zakopali v take denarne stiske, da bo groza. Dokler so bili klerikalci v manjšini, so se bahali, kaj da znajo, sedaj, ko so na krmilu, pa so pokazali, da ničesar ne znajo. Največje nesposobnosti je pokazal dr. Lampe. Seveda je klerikalcem strašno hudo, da jim napredna stranka nič ne priznava in da brezobzirno razkrinkava zanikrno klerikalno gospodarstvo z deželnim denarjem. Saj pa je tudi strašno za klerikalce, da izvedo ljudje zdaj resnice, tisti ljudje, ki so jih klerikalci znali tako spretno držati v smoti in nevednosti. Dr. Lampe se je zaradi napredne agitacije tako razhudil, da je spisal »dušeslovno studijo« o svojem kolegu v deželnem odboru. Ta

studija je res izboren pripomoček za spoznanje malega jezuvita, ki sliši na ime Lampe, v ostalem pa obsega same čenče in prav nič drugega. Lampe ve, da ga bo njegov kolega iz deželnega odbora na enem prihodu njih shodov pošeno pokrtačil in zato pa je iz previdnosti pobegnil, to se pravi, šel »študirat«.

+ Dr. Göstl je imenovan definitivnim ordinarijem v deželni blaznici.

+ Zdravnik v prisilni delavnici je postal dr. Pogačnik.

— Slovensko deželno gledališče. Danes, v torek se igra drugi izbor na francoska burka »Gdč. Josette« moja žena« in sicer za nepar-abonente. Ta zelo zabavna in pikantna burka je dosegla pri svoji premijeri izreden uspeh ter se je občinstvo pri njej izvrstno zabavalo. Ker pa se je vršila premijera za par-abonente, s mora vršiti današnja repriza za nepar-abonente. Ta sprememba je neizogibna, ker je moral g. Fiala zaradi glasovne utrujenosti za danes dolga čeno operno predstavo odpovedati. G. Fiala je pel doslej pri vseh opernih in operetnih predstavah ve like in naporne partije ter je zanj nujno potreba, da ima vsaj par dni odpocitka. Opozarjamo torej, da se vrši danes predstava izborne burke za nepar-abonente. — V četrtek se poje zadnjič v sezoni pri znižanih opernih cenah velika Wagnerjeva opera »Lohegrin«. — V soboto se igra prvič dramska noviteta A. F. Šubrt »Žetev«. — V nedeljo popoldne se igra veseloigra »Ljubezni bdi«, zvečer pa je slavnostna predstava na čast hrvatskega pevskega društva »Kola« ter se poje na izredno željo bratov Hrvatov Puccinijeva opera »Madame Butterfly«. — Prihodnja dramska noviteta je Krazat »Nealova burka« Olimpijske igre operetna noviteta bode Eyslerjeva »Umetniška kri«, opera pa študija Offenbachove »Hoffmannove pripovedke«.

— Slovensko gledališče. Reprija za muzikalične drame »Nizina« v soboto zvečer je napravila na občinstvo nalik premijeri zelo ugoden utis. Omenimo ulogi Pedra in Martine, njen ljubavni duet, Pedrovo romanco o ubitem volku z veliko dramatično silo v petju in igri, dalje brutalnega Sebastiana, ki ga pred naša g. Vulaković s trdo voljo iz brezobzirnosti, ki se dvigne do viška v plesni pesmi. Nuri je ostal kakor prvič iskrena v petju in vsem nastopu. Hvalevredno se reprezentirajo obe gđ. Perslovi in gđ. Thalerjeva v ulogah vsiljivih klepetulj. Prehoda od predigre k prvemu dejanju ni več tako motilo neznosno razbijanje za odrom, a opazalo se je še vedno. Orkester je bil topot nekoliko slabši. Obisk dovoljen. — V nedeljo popoldne pa sta šla oblatnata »Mlinar in njegova hči« čez oder. Oprema in igra je nalikovala on prejšnjih let, zato se ne spuščam v podrobnosti. Glavni ulogi sta imela g. Verovšek in gospa Borštnikova. Graje vreden je bil smeh neke osebe na odru, in improvizirani »vici« oštrjevi so bili prav neumestni. Gledališče je bilo razen par lož razprodano. Baš žilavo je življenje »Mlinarja in njegove hčere«, saj je bomo slišali v prihodnje celo v operi. — Zvečer so predstavljali šestino opereto »Dolarske princeze«.

— Otvoritev umetniške razstave. Jutri ob pol 12. se otvori v paviljonu R. Jakopiča razstava hrvatskega umetniškega društva »Medulice«. Posebna vabila k otvoritvi se niso razposlala in prijateljem vpodabljajoče umetnosti toplo priporočamo, da pridejo k otvoritvi te razstave, ki je za kulturno središče Slovencev pravi dogodek, ker so tukaj razstavili svoja dela umetniki, ki niso vzbujali svojih slik iz morskega obzreja, katero on s takim razumevanjem slika kipar Meštrovič je razstavil nekoliko kipov, ki so večinoma že bili razstavljani v Parizu. Že radi umotvorov teh treh umetnikov bi morali smatrati vsak kulturni Slovenec za notranjo potrebo, ogledati si razstavo, posebno pa, ko je tukaj še cel vrsta drugih umetnikov, ki so ravno tako že z velikim vspehom razstavljali v tujini. To je kipar Deskovič s svojimi lepimi kipi raznih živali, posebno konj in psov, nadarjeni kipar Rosandić s krasno modeliranimi glavami, od katerih je ena izklesana iz naravnega kamna in potem zopet slikarji: Tišov, Križman, Meneghel, Dinić (lepa kompozicija »Golgota«, en portret, ena studija in dr.) Rački (Dantejev »Pekele«), Marinković (Lucifer, nekoliko dobrih portretov), Katunović, krajinar, slikar Rašića je priredil kolektivno razstavo svojih slik. — Razstava dela v svoji

celoti, kakor tudi v posameznostih izreden vtis in Slovenci smo gosp. R. Jakopič lahko hvaležni, da je povabil društvo »Medulič« da priredi v njegovem paviljonu razstavo umotvorov svojih članov. Upamo, da bo slovensko občinstvo tudi znalo ceniti vrednost takih razstav in da pokaže s številnim obiskom razstave društva »Medulič« smisla za umetnost. — Jutri, povodom otvoritve, znaša vstopnina 2 K, pozneje 1 K, a za dijakine in članke delavskih organizacij 40 vinarjev.

— Skupilo za 21 zvezkov ravno- kar izšlo slovenske pornografske knjižice v znesku 21 kron so vrgli rodoljubi v neki narodni gostilni v nabirahnik družbe sv. Cirila in Metoda.

— Za duštvo »Domovina« je daroval o priliki svojega imenovanja za oficijala g. Joško Mešek, uradnik »Mestne hranilnice ljubljanske« 10 kron, kateri znesek izročimo društvenemu blagajniku.

— Umrl je večerj v visoki starosti g. Fran Jančar, zasebnik in bivši trgovec. Rajnik je bil dober narodnjak stare korenine in je rad podpiral reveže, zlasti dijake. Svoj čas imel je obširno trgovino in je pošiljal blago tudi v inozemstvo. N. v m. p.!

— Avtomobil v deželni službi.

Deželni odbor priporoča, da bi deželna nakupila dva avtomobila, ki bi se rabila pri deželnih komisijah. S tem bi se veliko stroškov prihranilo in veliko dela pospešilo.

— Čerke Franco - Illyrien. Redno predavanja za drugi kurz se vrže vsako sredo točno ob 6. do 7. zvečer. P. t. člani se enkrat opozarjajo, da se dobiva novo učni tekst v »Narodni knjigarni«, kjer naj si ga vsakdo emiši sam.

— Ljubljanski akademiki bodo tudi — kakor lani — tudi letos, v tisti dvorani »Narodnega doma« svoje plesne večere. Prvi plesni večer bo v četrtek 4. t. m. Ker so se lanski plesni večeri tako lepo obnesli in so gotovo ostali vsem udeležnikom v prijetnem spominu, je upati, da bo tudi letos udeležba obilna.

— »Hrška Akademija« Matice slovenske se bo vršila dne 5. in 7. novembra v veliki dvorani »Mestnega doma«, in sicer bo v petek, dne 5. novembra ob 8. zvečer javno predavanje o Napoleonovi Iliriji (1809 do 1815) predaval dr. Fr. Hešić; dne 7. novembra, v nedeljo ob pol 12. dopolnjen, svečana Akademija o Gajevem hrškem pokretu (govori dr. Fr. Hešić, s petjem sodeluje slavno »Kolo« Zagreba).

— Svoji k svojim. Pišejo nam: Zupljani župne cerkve pri sv. Jakonu inaceli smo v nedeljo 31. p. m. veliko slavnost. Višilo se je umesčilo novega župnika g. Ivana Barleja. Nimamo sicer k slavnosti kot takim česar poročati, kar nas boli je le to, da je svrtila pri slavnosti godba iz nepolke. Vprašamo le, zakaj nam slovensko podjetje v orkestru »Slovenske Filharmonije«? Morajo, da gospodje odborniki žrtvujejo svoj dragi čas in da za njeno igranje prav pridno menice podajo? Dolžnost vseh Slovencev, tudi korporacij in narodnih društev, je podpirati slovensko godbo, in je umetniškemu ozirom popolnejši slovenski. Če pa ima morda g. organist bare sv. Jakoba mržnjo do Slov. Filharmonije naj pomisli, da bi morda vzle temu najeti orkester v Filharmonije, saj je on za nas dovoljen in ne ni za njega. Nikar ne moremo dopustiti, da bi kakšen misl skušal naša čustva žaliti. Če nam je, da ob enakih prilikah tako že ravno »Slov. Filharmonija« prosta — ostane edino le pri njem. Nicesar ne bi pogrešali. Tako novemu gospodu župniku v vednost in ravnanje ter prosimo, da k temu v izogibo tega potrebne kake. Hvaležni mu bodemo! — Uznemljani farani!

V Kranju so v nedeljo, dne 31. oktobra položili k večnemu počitku slovensko ženo Heleno Kokalj, nekdanjo vdovo. O njeni priljubljenosti je pričal pogreb, ki so se ga udeležili vsi sloji kranjskega prebivalstva. Pokojnica je bila mati odličnega našega somišljenika gosp. Alojzija Kokalja, odvetnika v Ljubljani. Kakor njega, vzgojila je tudi vse svoje otroke v strogo narodnem duhu. Trajen spomin vrli slovenski ženi, cenjeni rodbini pa iskreno sožalje.

Izrebrani porotniki okrožnega sodišča v Novem mestu za porotno sedenjanje, ki se prične dne 29. novembra t. l., so ti — le: Kresal Franc, posestnik v Kalu; Knez Franc, trgovec v St. Rupertu; Colarič Jakob, posestnik v Kostanjevici; Turnherr Jerdo, posestnik parne žage v Gorici; Spindal Anton, posestnik in gostilničar v Biškovici; Petric Jan., posestnik v Tuševem dolu; Kerin Janec, posestnik pri Sv. Križu pri Kostanjevici; Novoselec Franc, posestnik v St. Jerneju; Guštin Franc, posestnik v Metliki; Kužnik Anton, posestnik in gostilničar v Trebnjem;

Jaklič Franc, trgovec v Nemški loki; Kristan Franc, trgovec v St. Rupretu; Strniša Fran, posestnik v Vrbovcih; Oražem Jakob, posestnik in ključavničar v Ribnici; Rupar Ivan, trgovec pri Sv. Križu pri Kostanjevici; Grebene Franc, gostilničar in klep v Škofljici; Sircelj Jože, trgovec v Mokronogu; Grebene Franc, posestnik v Velikih Laščah; Perpar Anton, posestnik v Koritu; Globočnik Ivan, grajšček na Dobravi; Repovž Jože, posestnik v Kobenu; Košiček Alojzij, posestnik v Žužemberku; Merhar Jože, trgovec v Dolenjivasi; Kastelic Anton, trgovec na Mirni; Rumpret Franc, posestnik in usnar v Krškem; Zavodnik Anton, trgovec v Višnji gori; Eisenzopf Alojzij, gostilničar in mesar v Starem logu; Bachmayer Jože, kovač v Kočevju; Rus Ivan, trgovec in župan v Brezjah; Pucelj Ivan, posestnik v Vel. Laščah; Becele Anton, posestnik v Gor. Vrhu; Bon Vinko, trgovec na Raki; Malnerič Martin, trgovec v Črnomlju; Springer Franc, pekovski mojster v Trebnjem; Frelih Jože, posestnik in gostilničar v St. Rupretu; Pelan Jože, posestnik in gostilničar v Žužemberku. — Nadomestni porotniki so: Seidl Franc, trgovec v Novem mestu; Košak Ign., gostilničar in posestnik v Novem mestu; Dular Alojzij, posestnik v Vel. Škrjančah; Zgur Avgust, kavarar v Novem mestu; Mirtič Ivan, posestnik in krojač v Novem mestu; Košiček Franc, posestnik v Novem mestu; Zdravje Mihael, posestnik in gostilničar v Prečni; Kastelic Ivan, posestnik in gostilničar v Žabjivasi; Ogoreutz Jože, trgovec in župan v Novem mestu.

Kmetijsko izobraževalno društvo v Sovodnju. Ustanovni občni zbor tega društva bo dne 7. novembra ob 3. popoldne v prostorih gostilne na Opalti.

Streliški in kegljaški klub Hrašnik - Dol ima svoj občni zbor dne 3. t. m. pri gosp. Ferd. Rošu.

C. kr. državna gimnazija — torišče vsenemstva. Na c. kr. državni gimnaziji v Trstu tvorijo Slovenci in Italijani gotovo dve tretjini dijakov. Kljub temu se uganja na tej c. kr. gimnaziji najhujša vsenemška propaganda. V V. razredu so skoro sami Slovenci in Italijani, le dva Nemca gelata zgrago. Znani vsenemski hujšak prof. Stark, razrednik V. razreda, je naročil enemu teh Nemcev, naj napravi za šolo stenski koledar. Takoj prihodnjega dne se je pojavil na steni lično izdelan koledar — obrežen z vsenemskimi barvami. Slovenci in Italijani so proti takemu nečuvnemu izzivanju skupno protestirali, a ker ni nič pomagalo, so koledar raztrgali. Razrednik Stark je dal nabiti drugega, popolnoma enakega. Tudi ta je bil raztrgan. To je pa globoko razburilo Starkovo vsenemsko srce. Razkoračil se je in v sveti jezi zavpil na dijake: »Mir scheint, hier wollen einige Politik treiben: wir sind hier an einem deutschen Gymnasium! In sedaj pride še najlepše. Da bi se maščeval, določil je tri Slovence, ki so se mu zdeli najbolj sumljivi, ter jim pod kaznijo »karerje« ukazal, da morajo koledar na novo napraviti — zopet v nemških barvah. Dijaki so se grozno ustrašili in so proti svoji volji izvršili profesorjev ukaz. — Če bi ne živeli v Avstriji, bi misli, da je to nemogoče, ker pa živimo v Avstriji, se nam tako praseško postopanje ne zdi baš posebno čudno! Saj se gode še bolj čudne stvari! Naši c. kr. avstrijski uslužbeni si pač že domnevali, da je Avstrija samo še pruska provinca. Te ljudi bo treba korenito poučiti, da temu ni tako!

Akad. tehn. društvo »Tabor« v Graecu naznanja, da se vrši v sredo, dne 3. listopada v gostilni »Pšeničnik«, Klosterwiesgasse 1. izredni občni zbor, združen s prvoletniškim večerom. Začetek ob pol 8. zvečer. Slovanski gostje dobrodošli!

Za zimo se je hotel preskrbeti v soboto 31letni samski brezposelni kuhar Jožef Thumeg rodem iz Sternberga. Ko je prišel popoldne pred stanovanje krojača Permeta v Kirbishevo hišo, je zapazil zunaj višičo suknjo, katero je izmaknil in odšel. Takoj, ko je Perme tatvino opazil, je šel ovaditi na osrednjo stražnico. In kako se je začudil. Dospevši tja, se je uveril, da je policija že aretovala tatu in mu zaplenila ukradeno suknjo, ki je bila last Permetovega naročnika in reprezentuje vrednost 70 K. Stražnik je bil namreč Thumega zasačil, ko je prodajal suknjo pri starinarjih in ga aretoval. Thumeg, ki je bil dospel še le prejšnji dan iz Trsta se je izročil deželnemu sodišču.

Kropotni delci. 19letna Jožeta Kmetova iz Zabrdja pri Mirni v novomeškem okraju in 21letna Franciška Flezarjeva iz Zgornjega Kašija v ljubljanski okolici sta nekaj časa nosile malto, potem sta se pa dela naveličale in sta ostale doma. Ker pa brez dela ni jela, sta si denar znale pridobiti na drug način. Ko ni bilo njene gospodinje Marije Konjarjeve doma, sta izvohale skrinjini ključ

in na ta način potem prišle v skrinjo ter ukradle Konjarjevi 31 K denarja in jih skoraj do zadnjega vinarja lahko miselno zapravile. Po ovadbi je policija obe aretovala in izročila sodišču. Aretovaniki tatvino deloma priznati.

Nego zlomil. Ko je v soboto zvečer 46letni nočni čuvaj Celestin Borgesi rodem iz Vidma na Laškem skladal pri zgradbi nove obrtne šole neke hloče, je pri tem padel ter se mu je pri padcu hloč zavil na desno nogo, katero mu je zlomil. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

Tatvina. Dne 29. m. m. je stikal po hiši na Rimski cesti št. 7 neki okoli 30 let star neznanec ter pri ti priliki ukradel iz odklenjene predsobe nekemu gospodu rjavo križasto suknjo z rjavim baržunastim ovratnikom, vredno 40 K.

Nasilna vojaka. Predsinočnjem sta prišla dva vojaka tukajšnjega 27. pešpolka v neko gostilno v Kolodvorski ulici že po policijski uri ter zahtevala pijače. Ker jima gostinčarka te ni hotela dati, sta godrnjaje odšla, potem pa zunaj ubila šipo pri gostilniškem oknu ter uapravila 1 K 20 v skode.

Fonevoril je svojemu gospodarju 32letni Ranzingerjev uslužbenec Milan Stupica 55 K 28 v denarja in vsega zapravil. Po ovadbi je bil v soboto Stupica aretovan in pride pred sodišče.

Belavsko gibanje. V nedeljo se je z južnega kolodvora odpeljalo 40 Macedoncev, 19 Hrvatov in 6 Slovencev. V Buchs je šlo 25, v Heb 55, v Solnograd 35, v Ljubno pa 19 Hrvatov.

Izpuščeno in najden. Posestnikova hči Marijana Aričeva je izgubila denarnico, v kateri je imela 70 kron denarja. — Mesarski pomočnik Ignacij Vehovec je našel usnjato denarnico z manjšo vsoto denarja. — Pleskar Ivan Mali je izgubil dva bankovca po 10 K. — Livar Ivan Tichy je našel usnjato denarnico z manjšo vsoto denarja. — G. Knific je izgubila srebrno uro od pokopališča pri Sv. Kristofu do Tržaške ceste.

Razne stvari.

* Slovani v Ameriki. Slovanov v Ameriki je 5 milijonov. V Združenih državah je okoli 500.000 Čehov, 500.000 Slovakov, 2 milijona Poljakov, 400.000 Hrvatov in Srbov, 460.000 Rusov, 105.000 Slovencev, 80.000 Bolgarov. Poleg Združenih držav živi okoli 1 milijon Slovanov v Južni Ameriki. Ta statistika je videti zelo nepopolna.

* Različno pivo. Vred odredbe pokrajinskega sodišča, je moral šerif Patton v mestu Columbusu v Zdr. državah zlit v kanal 2450 veder najboljše pivo, katero so temperenosti oblasti pred dvema tednoma našle v neki ledenici v West Mineralu, Cherokee county. Za pivo ni nihče vprašal, kajti vsakdo se je bal denarne kazni, in tako je raje žrtvoval pivo. Ko je šerif s svojimi uslužbenci zlit val pivo v kanal, so se vsem nepopisno cedile sline, dočim so navzoče temperenosti ženske molile temperenosti litanije.

* Kje imajo ženske pravico voliti. V Zedinjenih državah ženske lahko prav tako volijo kakor moške, v sledečih štirih državah: V Wyomingu, kjer so ženske že leta 1869 dobile volilno pravico, v Coloradu, Utah in Idaho. V Kansasu ženske lahko volijo v vseh vprašanih glede šole, kakor tudi v mestnih zadevah. V državah Montani in Iowi ženske lahko volijo, kadar hoče mesto najeti kako posojilo. V osemnajstih državah ženske lahko volijo v vseh šolskih vprašanih. V Angliji volijo ženske lahko vse, samo državnih poslancev ne. Toda s tem niso zadovoljne in posebno zadnje čase si prizadevajo, da bi dobile tudi to pravico, čemur se pa angleški državni dobro ustavljajo. V Avstraliji in Novi Zelandiji pa imajo ženske pri volitvah iste pravice, kakor moški. Opravičene so do vseh volitev. V Canadi in Kapski koloniji pa ženske volijo le o šolskih in mestnih vprašanih.

* Dobra reklama. Posle, kakoršne marsikdo ne napravi niti na delniški borzi, je nedavno napravil župnik dr. Simpson v New Yorku, ki je inace tudi misijonar za tako-zvane malikovalce, koje namerava z pomočjo v New Yorku nabranega denarja »preobračati«. Simpson je namreč v svrhu nabiranja denarja priredil veliko zborovanje. Pred vsem je govoril daljši govor o »malikovalcih«, zlasti pa o kitajskih in pri tem je skoraj v vsakem stavku povdarjal, da se za tako delo potrebuje mnogo denarja. Ko je tako poslušalce pripravil, je poslušalce peval, naj darujejo po svoji možnosti nekotiko denarja za imenovano »preobračanje«. Pozval jih je tudi, naj mu izročijo vse gotovino, kar jo imajo pri sebi. Poslušalci so to drage volje storili in tako so napisali denarnih nakazanic za skupen znesek 46.600 dolarjev. Najmanjši znesek, katerega je imenovani duhoven na-

bral od ene osebe, je bilo pol dolarja, dočim je bil najvišji 7200 dol. Neka ženska je pri tem postala versko blazna in je pričela v dvorani prepevati svete pesmi in končno plesati irski narodni ples.

* Kaj se godi v Chicagi. Vsakih petnajst minut umrje človek. Vsakih dvajset minut se narodi nov človek. Vsakih sedemdeset minut se pripeti umor. Vsakih 18 ur se izvrši en samomor. Vsake štiri minute se pripeti kaka nesreča, ki potrebuje zdravniške pomoči. Vsakih pet ur se pripeti velika nesreča. Vsake pol ure se kje stepajo. Vsake tri ure oropajo kako stanovanje. Vsakih šest ur napadejo lopovi ljudi na cesti. Vsakih šest sekund se zgodi kaj, kjer mora policija posredovati. Tatvina se izvrši vsakih šest minut. Vsakih sedem minut enega zapro. Vsako uro kje v mestu gori. Vsak četrt uro zapro kako osebo radi pijanosti. Vsakih dvajset minut se kdo oženi. Koroner ima opraviti vsake tri ure. Vsako poludrugo uro se dokončava novo poslopje. Vsako minuto pride en potnik z vlakom v Chicagi. Vsako sekundo se vozi 60 ljudij po ulicah in nadulicah železnicah. 17.000 veder vode steče vsako minuto po mestnem vodovodu, ki je dolg 1900 milj.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Tepež vsled ljubosumnosti. Na vrhu Reininghausove gostilne v Sp. Šiški je videl Anton Bolte, ključavničarški pomočnik, svojega dekleta v družbi nekaj mu neznanega fanta. Seveda da je to Bolteta peklo, zato je šel v družbi svojega prijatelja za parčkom po Lateranovnem drevoredu. Bolte ustavi svojega partnerja v osebi Franceta Voglarja za to na odgovor in ga je prijel za suknjo. Tedaj je pa Voglar začel suvati z nožem proti Boltetu ter ga je poškodoval na levem palcu in levi podpleti. Obsojen je bil na dva meseca ječe in na plačo 50 K za prizadete bolečine.

Nepoboljšljiv pretepač. Jožef Tatnik, 24letni batjarjev sin na Zirovskem vrhu, je po celem okraju razpustil pretepač. V Filipčevi gostilni na Ledinci je iz gole hudobije raztrgal fantu Francetu Jerebu peresa in trak raz klobuk. Zaradi tega se je vnel med njima prepir, tekem katerega je Tratnik Jereba dvakrat udaril s polenom po levi roki, nato pa je še udaril Filipa Gantarja, ki ju je hotel pomiriti. Zvečer dne 29. avgusta t. l. je iskal obdolženec zopet pretep. Oborožil se je z nabitim revolverjem in čakal pri Oblakovi hiši s polenom v roki. Mimo idočega Matija Jereba je udaril s polenom po rami, na kar so ta, ter Janez in Lorenc Kavčič stekli za njim. Med begom se je pa Tratnik obrnil ter streljal iz daljave kakih 5 korakov na preganjalce, ne da bi k sreči koga zadel. Obdolženec se je zagovarjal, da je to storil iz strahu in v silobranu. Kakšen pretepač da je Tratnik, se najbolje razvidi iz tega, da je po dokončani preiskavi zaradi tu navedenih dejanj dne 10. t. m. v Blažičevi gostilni v Dobročevem se skregal s Pavlom Jerebom, in ker ga je ta udaril z golo pestjo, potegnil je Tratnik nož in ga s tako silo sunil v prsa Jerebu, da mu je prerezal obleko in je ost noža prodrla v prsno duplino. Tudi v tem slučaju se osumljenec zagovarja s silobranom. Sedel bo 8 mesecev v težki ječi.

Res se ni izplačalo. V Kolizejskem poslopju ima mesar Cirman iz St. Vida svojo mesnico. Do 60 dekagramov mesa ni dachu podvrženo. Tudi Marija Likar, delavčeva žena iz Ljubljane, je kupila tam meso. Nekaj ga je nesla v rokah, večji kos je pa imela spravljene v žepu. To pa je opazil mitniški paznik Jožef Varšek, ki je Marijo Likar ustavil in jo pozval, da naj pokaže še skrito meso. Ker ona tega ni hotela storiti, prijel jo je za roko, da bi jo odpeljal na mitnico. Tema se je obdolženka uprla in vlekla paznika nekaj korakov naprej po cesti, hoteč se mu iztrgati. V tem pa je prišel delavec Anton Likar, ki je hotel obdolženko iztrgati. Ker se mu pa to ni posrečilo, je sunil Varška z roko v prsa. Šele pazniku Pečanu se je posrečilo svojega tovariša rešiti iz mučnega položaja. Marija Likar je vrgla paznika meso pod noge češ: »Tukaj ga imaš in ga požri«. — Anton Likar ga je zmerjal z »rauberjem«. — Anton Likar je bil kaznovan na 1 mesec, Marija Likar pa na 14 dni obadva v težko ječo.

Čez mejo je je potegnil. France Novak, 21letni delavec je bil v službi lepakarja Franceta Parkeljna. Prejemal je od strank plačila za svojega gospodarja. Od pevskega društva »Slavec« je prejel 3 K 20 v, od Ane Regali 6 K. od deželnega odbora 41 kron 40 v. Vse te zneske je zase pridržal — vzel je tudi svojemu gospodarju 30 K vredno obleko in odpotoval na Bavarsko, kjer so ga v Monakovem prijeli. Pokoril se bo zato pol leta v težki ječi.

Telefonska in brzajavna poročila.

Baron Bienenrth.

Dunaj, 2. novembra. Baron Bienenrth je danes ob 1/4. na 11. sprejel dr. Brafu in dr. Žačka ter jima naznanil, da je cesar njihovo demisijsko sprejel. Obenem jima je naznanil, da ju cesar sprejme v četrtek v posebni avdienci.

Dunaj, 2. novembra. V nemških poslanskih krogih sodijo, da je vzpričo nastalega političnega položaja padec barona Bienenrtha neizogiben. Cesar si bo namreč sam stavil vprašanje, kaj je za državo boljše, da živi parlament ali da živi Bienenrth. Na to vprašanje si bo tudi vladar moral odgovoriti, da je v interesu države, če žrtvuje Bienenrtha.

Demisijska čestitih ministrov.

Dunaj, 2. novembra. Jutrišnja uradna »Wiener Zeitung« priobči jutri cesarsko svojeručno pismo, s katerim se imenujeta ministra dr. Braf in dr. Žaček za tajna svetnika. Obenem se jih obvešča, da je cesar sprejel njihovo demisijsko. Splošno začudenje vzbuja dejstvo, da dr. Braf ni bil postavljen v disponibiliteto, kar se je do danes zgodilo še vsakemu odstopivšemu ministru, ki je bil aktiven uradnik.

Velozidajstvo na Dunaju.

Dunaj, 2. novembra. V koncertni dvorani Salvatorjeve kleti so se pripetile ob navzočnosti več sto ljudi in večjega števila vojaštva velike protislovanjske demonstracije. Godba je igrala proslulo pesem »Die Wacht am Rhein«. Občinstvo jo je pelo stoje in ploskalo kot divje. Navzoči prostovoljci so peli to pesem slavnostno. Držali so z desno roko za orožje, kakor to store dijaki, če nastopajo v viku. Demonstracija je zavzela take dimenzije, da si koncertni kapelnik ni znal drugače pomagati, kot da je za »Wacht am Rhein« intoniral cesarsko pesem. Zdjaci je izbruhnila, še veliko pomembnejša demonstracija. Ob navzočnosti vojaštva in v družbi z drugim občinstvom so peli burši: »Deutschland, Deutschland über alles...« itd. in sicer po melodiji cesarske pesmi. Policijskega nadzorstva pri koncertu ni bilo.

Češki narodni svoj cesarju in Poljakom.

Praga, 2. novembra. Češki narodni svet je poslal kabinetni pisarni brzajavo, v kateri ga prosi naj ne sankcionira protičeskimi zakonskih predlogov. Nadalje je poslal tudi predsedniku Poljskega kluba dr. Glominskiemu brzajavo, v kateri mu izreka svoje obžalovanje radi sramotnega postopanja poljskih poslancev in ministrov v zadevi protičeskimi in vobče protislovanjskih zakonskih načrtov.

Proti Bienenrthovi vladi.

Praga, 2. novembra. Tu so politiki izdali parolo: z baronom Bienenrthom se ne bomo niti direktno, niti indirektno več pogajali.

Najdeni stari srbski rokopisi.

Sarajevo 2. novembra. V knjižnici rodbine Jošilović so našli znamenite starosrbske rokopise. Med temi rokopisi se nahajajo zakonik srbskega carja Dušana in psalter z molitvami. Na rokopisih je letnica 1222. Bosanska vlada se pogaja z Jošilović glede nakupa teh dragocenih rokopisov. Srbski rodoljubi skušajo to preprečiti, da bi to narodno svetinjo ohranili v narodnih rokah.

Dr. Kramar proti Poljakom.

Praga 2. novembra. Dr. Kramar je imel v Železnem Brodu shod, na katerem je v najostrejših izrazih obsojal nelojalno postopanje poljskih poslancev in ministrov v zadevi sankcije protislovanjskih zakonskih načrtov. Naglašal je, da se Slovanom bližajo hudi časi. Ako bo »Slovanstva Enota« edina, ne bo trpelo škode Slovanstvo, pač pa bo Bienenrth prisiljen, da bo moral odstopiti.

Nevi bolgarski donar.

Sofija, 2. novembra. V kratkem izda bolgarska vlada nov srebrni in zlat denar. Na eni strani novcev bo vtisnena krona in državni grb, obkrojen z žitnim vencem, na drugi strani pa reliefna slika kraljeva z napisom: »Ferdinand, car na Blagarije«.

Modra knjiga o bolgarski neodvisnosti.

Sofija, 2. novembra. Minister zunanjih del Paprikov je sklenil izdati s proglasitvijo Bolgarske za neodvisno kraljevino modro knjigo, v kateri bodo objavljeni vsi važni uradni dokumenti, nanašajoči se na to vprašanje.

Shod vseh čeških poslancev.

Praga, 2. novembra. Jutri bodo imeli v staromestni občinski zbornici shod vsi poslanci iz čeških dežela, da protestirajo zoper sankcijo protislovanjskih zakonskih načrtov.

Cesar Menelik na smrtni postelji.

Pariz, 2. novembra. »Matin« javlja, da je abesinski cesar Menelik tako nevarno obolel, da je vsak trenotek pričakovati katastrofe.

Sloventi! Narodnjaki! Prispevajte za Trubarjev spomenik!

Izvid g. prof. dr. E. Knauerja, profesorja porodničnega in ginekološkega oddelka na vseučilišču v Gradcu.
Gosp. J. Serravallo v Trstu.
Rade volje Vam potrdim, da me je učinek Vašega preparata, Serravallovega kina vina z šieezom, zadovoljil.
Gradec, 4. oktobra 1905.
E. Knauer.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 365-2. Srednji zračni tlak 736-0 mm.

Okolje	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
30.	2. pop.	733-9	14-1	sl. jvzhod	pol. oblač.
"	9. zv.	734-7	10-4	brezvetr.	del. jasno
31.	7. zj.	735-5	7-7	sr. vzhod	dež
"	2. pop.	736-2	10-4	sl. jvzhod	:
"	9. zv.	738-1	10-0	brezvetr.	:
1.	7. zj.	738-8	9-5	:	:

Srednja predvčerašnja temperatura 10-1, norm. 7-6 in včerašnja 9-4, norm. 7-4.
Padavina v 24 urah 4-7 mm in 28-9 mm.

Dva
čevljiarska pomočnika
sprejme takoj 4060
Anton Breccelj, Žabjak šte. 1.

Dekle

prilpusto in marljivo, dobi takoj službo v trgovini z mešanim blagom na deželi.
Naslov pove upravnštvo »Slov. Naroda«. 4055

Restavracija

z lepim senčnatim vratom se odda takoj v najem. 4059
Več pove uprav. »Slov. Naroda«.

Kot trgovski učenc se takoj sprejme hropak

deček

14-16 let star v trgovino mešanega blaga pri 4052
M. Žigonu v Škofji Loki.

hotel

v zelo prometnem kraju ob Boh. železnici se prodaja pod ugodnimi pogoji z inventarjem vred ali brez njega. 4057

Pismena vprašanja pod »hotel« na upravn. »Slov. Naroda«.

Za odvetniško pisarno v Celju se iščejo
solicitor, stenograf in strojepisec.

Naslov pove uprav. »Slovenskega Naroda«. 4056

Št. 33388 4062

Razglas.

Mestna ljudska kopelj bo zaradi snazjenja strojev in drugih poprav od 2. do vstetega 16. novembra zaprta.

Mestni magistrat ljubljanski
dne 30. oktobra 1909.

Vončina I. r.
županov namestnik.

Knjigovodja

ob enem korespondent, izurjen, zanesljiv, slovensčine in nemščine v govoru in pisavi zmožen, se v neki tukajšnji trgovski pisarni takoj sprejme. Istotam se sprejme tudi praktikant, absolvent trg. šole. 5061

Toradene ponudbe in pogoji na se blagovale poslati pod »A. B. 100« na upravn. »Slov. Naroda«.

Naznanilo in zahvala.

Potrjim srcem naznanjam v svojem imenu in v imenu svoje žene in otrok, svojih sester Marijanice Podrekar in Ane Omerca, svojega polbrata Ivana Kokalja in svoje polsestre Franciške Štihar in v imenu vseh nečakov vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretresljivo vest, da je naša iskreno ljubljena mati in stara mati

Helena Kokalj

posetnikova vdova v Kranju

po dolgi in mučni bolezni dne 30. oktobra 1909 po 12. uri popoldne, prevredena s svetotajstvi za umirajoče, v 72. letu svoje starosti mirno v gospodu zaspala.

Pogreb blagopokojnice se je vršil dne 31. oktobra 1909 ob 1/2 na 5. uro popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Kranju.

Sočavno bodi vsem onim, ki so nepozabljeno pokojnico tolažili in negovali v njeni težki bolezni, jo spremili k večnemu počitku in na katerikoli način izrazili svoje sožalje, tem potom izrečena najljubša zahvala.

Prosi se tihega sožalja!

V Ljubljani, dne 2. novembra 1909.

Dr. Alojzij Kokalj,
odvetnik v Ljubljani.

Mesto vsakega posebnega obvestila.

Atelije „Viktor“

fotografski umetni zavod

Beethovenove ulice šte. 7.

Soobnoslikarska in pleskarska tvrdka

Speletič & Remžgar

Rimska cesta št. 16 v Ljubljani

se priporočata slavnemu občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela v Ljubljani kakor na deželi.

Delo solidno! 1296 Cene primerne!

Cenik na zahtevo
zastonj in franko.

Slovenska tvrdka čevljev

domačega in tvorniškega izdelka

MATEJ OBLAK

čevljiarski mojster

Kongresni trg šte. 6 v Ljubljani

se slavnemu občinstvu priporoča. 347

Po meri naročena dela se najsolidneje izvršujejo
v lastni delavnici.

Modni salon

F. JUST-MASCHKE

Ljubljana, Židovska ulica šte. 3, Ljubljana

priporoča po najnižji ceni raynkar dole najnovejše

dunajske in pariške

Velika izbira

modele

Sportnih klobukov, čepic i. t. d.

za dame in deklice.

Žalni klobuki vedno na razpolago.

Popravila in naročila točno in vestno.

MOTORJE

najboljšega sistema, železne blagajne, stavih, potrebščin, milne in stiskalnice za grezje in sadije in vse druge železnine dobavlja po najnižjih cenah

slovenska veletrgovina z železnino

Fr. Štupica

v Ljubljani, Marije Terezije cesta 1.

Pozor!

Naznanilo.

Pozor!

Uvedam se slavnemu občinstvu vjudno naznanjam, da sem svojo stališčno iz dosedanjih prostorov Sedmajske ulice šte. 1

preselil na Franc Jožefovo cesto šte. 1
(staro Elektro Radiografsko identi).

Zahvaljujem se cenjenemu občinstvu za dosedaj mi izkazano zaupanje ter prosim obnem, da mi je ohrani tudi še nadalje.
Skrbel bom vedno za sveže in okusno pecivo ter vsakovrstne druge stvari, in se priporočam za obilen obisk z vsem spoštovanjem

Bogoslav Kalai

stališčar, Ljubljana, Franc Jožefova cesta št. 1.

4053

Št. 1965.

4054

Natečaj.

Razpisuje se natečaj za mesto

občinskega zdravnika

za občino Baška z letno plačo 2500 K. Zahteva se usposobljenost za vse zdravilstvo, avstrijsko državljanstvo in znanje hrvaškega jezika. — Zdravnik bo imel svoje lekarno. — Pogoji so na upogled pri podpisnem načelnštvu. Pravilno opremljene prošnje se sprejemajo do

30. novembra t. l.

Občinsko glavarstvo Baška

dne 29. oktobra 1909.

Za načelnika: J. Dujmović l. r.

*Hrasne damske klobuke
kakor tudi za deklice in otroke,
najnovejše mode, v največji izbiri,
po zelo ugodnih cenah*

priporoča

Modni salon P. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

8550

C. kr. avstrijske državne železnice.

Izvlaček iz voznega reda.

Veljaven od 1. oktobra 1909.

Odhod iz Ljubljane (juž. žel.)

7-03 zjutraj: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak (čez Podroščico), Celovec.

7-25 zjutraj: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

8-26 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Beljak, (čez Podroščico), Celovec, Prago, Draždane, Berlin.

11-40 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, (čez Podroščico), Celovec.

1-32 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

3-28 popoldne: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, (čez Podroščico), Celovec.

6-23 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Trbič, Jesenice, Trbič, Beljak, (čez Podroščico), Celovec, Prago, Draždane, Berlin.

7-40 zvečer: Osebn. vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfovo, Straža-Toplice, Kočevje.

10 ponoči: Osebn. vlak v smeri: Jesenice, Trbič, Beljak, juž. žel., Gorico, dr. žel., Trst, c. kr. dr. žel., Beljak, (čez Podroščico), Prago, Draždane, Berlin.

Odhod iz Ljubljane (državne železnice):

7-25 zjutraj: Osebn. vlak v Kamnik.

7-08 popoldne: Osebn. vlak v Kamnik.

7-0 zvečer: Osebn. vlak v Kamnik.

Prihod v Ljubljano (juž. žel.)

7-12 zjutraj: Osebn. vlak iz Berlina, Draždan, Prago, Beljaka, juž. žel., Trbiča, Jesenic, Gorice, Trata, Trbiča.

8-52 zjutraj: Osebn. vlak iz Kočevja, Straža-Toplice, Rudolfovega, Grosuplje.

11-23 popoldne: Osebn. vlak iz Berlina, Draždan, Prago, Celovca, Beljaka, juž. žel., čez Podroščico in Trbič, Gorice, dr. žel., Jesenic, Trbiča.

2-59 popoldne: Osebn. vlak iz Kočevja, Straža-Toplice, Rudolfovega, Grosuplje.

4-18 popoldne: Osebn. vlak iz Beljaka, juž. žel., Trbiča, Celovca, Beljaka, (čez Podroščico), Gorice, dr. žel., Trata c. kr. dr. žel., Jesenic, Trbiča.

6-49 zvečer: Osebn. vlak iz Berlina, Draždan, Prago, Celovca, Beljaka, (čez Podroščico), Jesenic.

8-42 zvečer: Osebn. vlak iz Beljaka, juž. žel., Trbiča, Celovca, Beljaka (čez Podroščico), Trata, c. kr. dr. žel., Gorice, dr. žel., Jesenic, Trbiča.

9-07 zvečer: Osebn. vlak iz Kočevja, Straža-Toplice, Rudolfovega, Grosuplje.

11-08 ponoči: Osebn. vlak iz Trbiča, Celovca, Beljaka (čez Podroščico), Trata, c. kr. dr. žel., Gorice, dr. žel., Jesenic.

Prihod v Ljubljano (državne železnice):

8-45 zjutraj: Osebn. vlak iz Kamnika.

10-15 popoldne: Osebn. vlak iz Kamnika.

8-10 zvečer: Osebn. vlak iz Kamnika.

Priloge in odhoda so navedeni v srednji evropskem času.

C. kr. državno-železniško

P. n.

4051

Svojim čislanim odjemalcem vjudno naznanjam, da sem oddal s 1. novembrom t. l. svojo zalogo in zastopstvo malinskih preizvedov tvrdki

Lavrenčič & Domicelj v Ljubljani

Emonska cesta št. 2,

katera bo isto v nepremenjeni obliki dalje vodila.

Zahvaljujoč se za mojemu dosedanjemu zastopniku gosp. Jakobu Bendarju v Ljubljani izkazano zaupanje, najvjudneje prosim, da je ohrani v neskrajšani meri mojima novima zastopnikoma in se priporočam z odličnim spoštovanjem

P. Majdič, valični mlin na par in turbino Jarše-Mengeš.

Slovenoi, kupujte vžigalice v korist družbi sv. Cirila in Metodaja

Vodovodi Konrad Sachnik, Ljubljana

kanalizacije, kopališke naprave

Inženir-hidrotekt

Bethovenove ulice šte. 4.

Brzjavni: Sachnik-Ljubljana.

Projekti in izvršitev specialni tvrdki (tehn. zved. mnenja ob poveritvi gradbe zastoj)

Sprejme se takoj

manufakturist

vojaščine prost, veče tudi pisarniških poslov. Italijanščine zmožni imajo prednost. — Ponudbe na naslov tvrdke

FRANC SOUVAN SIN, Ljubljana.

Steckenpferd

lilijno-mlečno milo

Najboljše milo za kožo

in proti pegam!

Dobiva se povsod!

954

Varstvena znamka: Sidro.

Liniment. Capsici comp.

nadomestilo za

Pain-Expeller s sidrom

priznana izborna, bolečine tolaže in odvajalno mazilo ob prehlajenju itd. po 80 h, K 140 in K 2 — se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupu tega splošno priljubljenega domačega zdravila naj se jemljejo le originalne steklenice v skatljicah z našo varstveno znamko „sidrom“, potem je vsako prepričan, da je dobil originalni izdelek.

Dr. Richterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi. Elisčina č. 5 nova.

Pozor! Prodaja najnovejše Pozor! jesenske in zimske narejene

obleke

za gospode, dame, dečke in deklice

po najnižji ceni edino

3336

konfekcijska trgovina A. LURIČ

Preč Škofijo št. 19.

Vinske sode

iz hrastovega lesa, zdrave, močne

od 56 do 65 litrov,

100 „ 200 „

200 „ 220 „

600 „ 800 „

593

nadalje 8 komadov prav močnih, zdravih hrastovih sodov z vraticami v obsegu hl 36, 36, 39, 39, 40, 46, 42 in 50 ima naprodaj po primerno nizki ceni tvrdka

M. Rosner & drug

v Ljubljani, poleg Kestlerjeve pivovarne.

Ant. Bajec

naznanja sl. p. n. občinstvu, da se nahaja njegova

vrtnarija

na Karlovski cesti št. 2,

cvetlični salon

pa pod Trančo.

Izdelovanje šepcev, vencev l. t. d. Okusno delo in zmerno ceno.

Velika zaloga suhih vencev.

:: Znanja naročila točno. ::

Razglas.

Vsled prošnje dedičev po dne 23. septembra 1909 v Ljubljani umrlem gospodu dr. Ivanu Milanu Hribarju se vrši

prostovoljna sodna dražba

v zapuščino spadajočih premičnin, posamezno kakor: zlatnine in srebrnine, obleke in perila, pisalnih strojev (3), leposlovnih in juridičnih knjig in raznih muzikalij, hišne opreme in lovskega orožja

3. in 4. novembra 1909 in event. naslednje dni vsak dan od 9. do 12. dop. in od 3. do 5. pop. v hiši št. 2 v Sodnijski ulici.

Inventurni zapisnik je na vpogled pri podpisnem sodnem komisarju in pri c. kr. okrajnem sodišču v Ljubljani, soba št. 36 med uradnimi urami.

Dr. Franc Vok

c. kr. notar kot sodni komisar.

0428

Osrednjo kurjavo in prezračevanje

vseh sestavov postavlja

Češki specialni zavod: strojna tvornica

Jan Štětka

Praga-Kralj. Vinohrady, Fričova ulice št. 892.

Posebnost: stavbe železnih rastlinjakov in njih opremljenje s toplo vodo.

Četazna kurjava s štedilniki za stanovanja z 2, 4 ali 6 sobami.

Železne konstrukcije streh, mostov itd.

3281

Restavracija v najem.

Odda se takoj v najem restavracija „Puntigamska pivnica“ na Sv. Petra cesti št. 47 pod ugodnimi pogoji. Koncesija je na hiši, prostori so vsi opremljeni.

4003

Nova hiša

blizu Zvezde v Ljubljani, se iz proste roke ceno prodaja pod ugodnimi pogoji. V pridloku biše je stanovanje in prostor za malo obrt.

Natančneje se poizve pri g. Fr. Čudnu. urarju in trgovcu v Ljubljani.

847

Češki briketi

niso najcenejši, ampak kurjava z isti mi pride najcenejša. 6000 kalorij, samo 4% pepela, nerazpadljivi, kurjenje kakor z navadnim premogom, brez vsakih komplikacij. 1000 komadov za K 16 priporoča samozaložnik J. Paulin, Ljubljana, Nova ulica 3.

Kurite peči le s češkimi briketi!

Vsak

3829

četrtek

in vsako

nedeljo

vso noč odprta

renovirana kavarna „Merkur“

Najvljudneje se priporočata

Viktor in Marija Izlakar.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Delniška glavnica K 3.000.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Rezervni fond 300.000 kron.

Podružnica v Spljetu.

Podružnica v Celovcu.

Podružnica v Trstu.

14

Nudi promese na komunalne srečke à kron 16 — k izrebanju 2. novembra, glavni dobitok kron 300.000.

Sprejema zglasila na novo emisijo 4 1/2% nih zastavnih pisem bolgarske narodne banke po originalnih pogojih za kurs K 89-50 za nom. 100 frankov v zlatu do 30. oktobra t. l. — Za te zastavne liste jamči razen bolgarske narodne banke tudi Bolgarska kraljevina.

J. BONČAR

Vsem cenj. odjemalcem tem potom vlijudno naznanjam, da sem z današnjim dnem opustil zastopstvo valjčnega mlina gosp. Vinko Majdiča v Kranju in gosp. P. Majdiča v Jaršah in da bodem nadalje prodajal

vse mlevske izdelke najboljše kakovosti iz svojega lastnega

valjčnega mlina v Domžalah

ki sem ga popolnoma preuredil in opremil z najmodernejšimi stroji.

Zahvaljujem se cenj. odjemalcem za njihovo dosedanje zaupanje in naklonjenost ter upam, da mi je ohranijo še nadalje.

Postrežba točna, cene zelo ugodne.

Pisarna in skladišče: Vegova ulica 6 (v Kušarjevi hiši poleg realke).

Telefon inter. šte. 129.

4050

Ljubljana, Vegova ulica šte. 6

Valjčni mlin v Domžalah

Valjčni mlin v Domžalah

Ako iščete

dober, zanesljiv vir za uporabne predmete in predmete za darila, zahtevajte takoj po dopisnici bogato ilustriran glavni katalog s 3000 slikami.
C. kr. dvorni založatelj Jan Konrad, Most, št. 482 (Češko). 3585

0435

Več lepih stanovanj

z 1 ali 3 sobami, na željo tudi kopalno sobo se odda za februarjev ali že za januarjev termin v Prisojnih ulici 3. Solčna lega blizu južnega kolodvora in nove vojašnice.

Več na Poljanski cesti 10/L.

Elegantno

stanovanje

obstoječe iz 4 ali 5 sob, kopalnice, poselske sobe, kuhinje in vsemi pritliklinami, opravljeno z vsem modernim komfortom, se da s 1. februarjem v najem.

Velika prodajalna

z električno in plinovo razsvetljavo, pripravna tudi za pisarno, se da takoj v najem.

Naslov pove upravništvo »Slov. Naroda«. 4038

Sukna

In modno 3219
blago za obleke
priporoča firma

Karel Kocian
tvornica za sukno
v Humpolcu
na Češkem.
Vzorci franko.

Radi ogromne zaloge

prodajam že sedaj pod tovarniško ceno:

obleke, površnike, pelerine in zimске sukne za gospode in dečke; jopice, paletote, mantile, pelerine, kostume, krila in bluze za dame in deklice. — Velika izbira kožuhovinastih ali s kožuhovino podloženih predmetov kakor: kratke, mestne in potne kožuhe za gospode; jopice, boe, mufe in garniture za dame in deklice.

O. Bernatovič, Angleško skladišče oblek
Ljubljana, Mestni trg. šte. 5

3914

Telefon št. 287.

Tvrđka Chalupnik & Predovič

Ljubljana, Stari trg št. 19

priporoča

3953

najboljše in najokusnejše šunke, pripravljene po praškem načinu, raznovrstno prekajeno in sveže svinjsko meso od mladih domačih pitanih prašičev, dalje raznovrstne klobase, hrenovke in safalade vsak dan 2krat sveže.

Poštno pošiljstvo od 5 kg naprej po povzetju.

Za izborno blago, točno postrežbo, solidne cene, jamči in se priporoča zgornja tvrđka.

Telefon št. 287.

Stanovanje

z dvema sobama in pritliklinami (ako mogoče blizu Mestnega trga) za 2 stari osebi brez otrok se išče za februar 1910. 3987

Ponudbe je poslati na upravništvo »Slov. Naroda« pod »Februar 1910«.

Kavarna, Ilirija

Ljubljana, Kolodvorske ulice 22

: je vsak dan :
vso noč odprta

ter se tople priporoča slavnemu občinstvu. 3008

Pozor!

Prvi slovenski

izprašani optik

Dragotin Jurman

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 2

Med. dr.

Josip Stojc

si usoja naznainti sl. občinstvu, da

zopet ordinuje

in sicer

4043

dop. od polu 11. do polu 1
in pop. od 4. do 5.

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 22.

Narodna knjigarna

Prešernova ulica šte. 7

v Ljubljani

Prešernova ulica šte. 7

zdržena s

trgovino s papirjem, s pisalnimi, risalnimi in šolskimi potrebščinami

priporoča slovenskemu občinstvu svojo bogato zalogo kancelijskega, komptuarskega, risarskega, slikarskega in šolskega blaga

najboljše kakovosti in po najnižjih cenah.

Papir

kancelijski, konceptni, ministrski in trgovski; kariran in gladek; rastriran z eno in z dvema kolonama; papir za pisalni stroj; mali in veliki oktav za navadna pisma; barvasti papir in papir za zavijanje.

Trgovske knjige

vseh vrst od najprostejših do najfinejših vsake velikosti.

Mape

za shranjevanje trgovskih pisem.

Zavitki

vseh vrst in vseh velikosti, barvasti in beli. Sprejemajo se tudi naročila na zavitke s tiskano firmo.

Šolski zvezki

vseh vrst, domačega izdelka in iz drugih tovarn. Trgovci dobe poseben popust.

Pisalne in risalne potrebščine

peresa, držala, svinčnike, radirke, risalni papir, risalne priprave, črtala, trikotniki, palete, čopiči, tuši in barve.

Tinte

najprostejše in najfinejše, črne, vijoličaste in barvaste.

Šolske mape

iz platna in iz usnja ter jermena za knjige. Mape za zvezke.

Kasete

s pisemskim papirjem avstrijskega in inozemskega izvora v vseh velikostih, za dame in za gospode, za navadno rabo in tudi za darila.

Albumi

za slike, razglednice in poezije.

Črnilniki in uteži

za opremo pisalnih miz, lično izdelani in po najnižjih cenah

Razglednice

umetniške in pokrajinske, ljubljanske in kranjske. Trgovcem pri večjih naročilih izreden popust.

Narodna knjigarna sprejema tudi naročila na pisalne stroje

vseh sistemov po tovarniških cenah;

dalje naročila na

vsakovrstne tiskovine

namreč zavitke, vizitnice, oznanila, fakture, trgovska pisma itd. itd.